

ת"פ 32500/10/19 - מדינת ישראל נגד ל.נ.

בית משפט השלום בקריית גת

ת"פ 32500-10-19 מדינת ישראל נ' נ'

בפני	כבוד השופטת טל לחיאני שהם
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	ע"י ב"כ עו"ד עדי זלמן
נאשם	ל.נ.
	באמצעות ב"כ עו"ד וקסלר

החלטה

כללי

1. לפניי בקשת ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום אשר הוגש כנגד הנאשם, וזאת מחמת טענת הגנה מן הצדק, ובהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ").

2. כנגד הנאשם תלוי ועומד כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירת תקיפה סתם - בן זוג, עבירה לפי סעיפים 379+382(ב)(1) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), עבירת ניסיון תקיפת סתם - בן זוג, עבירה לפי סעיפים 382(ב)(1) + 379 ו-25 לחוק, ועבירת כליאת שוא, עבירה לפי סעיף 377 רישא לחוק.

מעובדות כתב האישום עולה כי בתאריך 26/04/19 בשעה 17:30 או בסמוך לכך, על רקע ויכוח בין הנאשם לבת זוגו, ע.מ. (להלן: "המתלוננת"), המתגוררים יחד ואשר להם ילדה משותפת, בנוגע לנטילת כדורים - ניסה הנאשם לתקוף את המתלוננת בכך שזרק לעברה תפוח עץ אשר לא פגע בה.

במעמד המתואר, אף תקף הנאשם את המתלוננת בכך שבעט ברגלה.

מיד ובסמוך, יצאה המתלוננת למרפסת הבית, או אז כלא אותה הנאשם במרפסת בכך שנעל את הדלת, ורק לאחר מספר דקות ולאחר שהמתלוננת דפקה על הדלת - פתח הנאשם את הדלת.

טענות הצדדים

3. בדיון אשר התקיים לפניי ביום 09/12/20 טענה ב"כ הנאשם כי יש להורות על ביטול כתב האישום אשר הוגש כנגד הנאשם, וזאת בשים לב לחלוף הזמן הרב מעת שהופנה לבדיקה פסיכיאטרית ועד למועד הנוכחי הקבוע לבדיקתו, בסוף חודש אוגוסט 2021, ומטעמים של הגנה מן הצדק.

לטענת ב"כ הנאשם, לנאשם ולמתלוננת רקע פסיכיאטרי, והנאשם נעדר עבר פלילי ובעברו אך אי הרשעה, בגין עבירה שהתיישנה, מבית המשפט לנוער, בשנת 2016.

כמו כן, לעניין נסיבות ביצוע העבירה טענה כי אלה לא מצויות ברף הגבוה של מתחם החומרה, וכן טענה כי הנאשם והמתלוננת עדיין מצויים בקשר זוגי ויתכן שהמתלוננת כבר לא עומדת על תלונתה.

ב"כ הנאשם הפנתה בטיעוניה להחלטתי מיום 03/11/20 בת"פ 52894-07-19 ות"פ 49381-08-19, בה הורתי על ביטול כתבי אישום שהיו תלויים ועומדים כנגד נאשמת בשל טענת הגנה דומה, וטענה כי עניינו של הנאשם, בשים לב לנסיבות המעשה והעושה, כמפורט, מצדיק מתן החלטה זהה.

4. מאחר וב"כ הנאשם עתרה למתן שהות של מספר ימים על מנת לצרף מסמכים המעידים על מצבו הרפואי של הנאשם, ולאור עתירת ב"כ המאשימה ליתן לה מספר ימים לצורך הגשת תגובה בכתב - ניתנה לב"כ הצדדים להגיש האמור עד ליום 20/12/20, ומועד הדיון נדחה ליום 24/01/20.

יוער כי עד לכתיבת החלטה זו - לא צורפו כל מסמכים מטעם ב"כ הנאשם.

5. ב"כ המאשימה טענה בתגובתה מיום 21/12/20 כי יש לדחות עתירת ב"כ הנאשם, וזאת בשים לב למבחן התלת שלבי שנקבע בפסיקה לבחינת טענת הגנה מן הצדק.

לטענת ב"כ המאשימה, אכן העובדה שבדיקת הנאשם קבועה לעוד 8 חודשים מהווה דחייה ממושכת, אך זו איננה מצדיקה ביטול כתב האישום. לטענתה, נעשים מאמצים מצדה להקדים את מועד הבדיקה, על אף שככל וזה יעשה - הבדיקה תעשה על חשבון בדיקה של נאשם אחר. כמו כן טענה כי ביטול כתב האישום יהווה עיוות דין חמור לציבור ככלל ולקורבן העבירה בפרט, וזאת בשים לב אף לעובדה כי מדובר בנאשם אשר מיוחסות לו עבירות אלימות כלפי בת זוגו.

ב"כ המאשימה הוסיפה וטענה כי עיכוב הדיון לא נבע רק מהתנהלות לשכת הפסיכיאטר המחוזי אלא אף בשל מצב החירום הקיים בארץ בעקבות התפשטות נגיף הקורונה.

עוד הוסיפה כי אין להתעלם מכך שהתנהלות הרשות לא נעשית בזדון, בשרירות לב או ברשלנות ולא נובעת מגחמה חסרת בסיס רציונאלי, וכי זו נובעת מבעיה אובייקטיבית, חפה משיקולים זרים, המורכבת וחיצונית לפסיכיאטר המחוזי - אשר מגלמת בתוכה מצרף של בעיות שמשדר הבריות מתמודד עמם ברמה הכלל ארצית ובמרחב לכיש בפרט.

לבסוף, טענה ב"כ המאשימה כי מאחר ואין מדובר בנאשם עצור או כזה הנמצא בתנאים מגבילים, ומאחר ומדובר בתיק שהוגש אך בחודש אוקטובר 2019, על עבירות שבוצעו בחודש אפריל 2019 - לא מדובר כאן בפגיעה של ממש בנאשם, ועל בית המשפט להימנע מביטול כתב האישום, אשר איננו מידתי במקרה זה, ולנקוט באמצעים אחרים.

ב"כ המאשימה הוסיפה ועתרה כי יקבע מועד דיון בתיק זה למועד בו קבועים דיונים נוספים בעניין חוות הדעת הפסיכיאטריות, אשר בו עתידים להישמע אף טיעוני מנהלי בתי החולים הרלוונטיים. עם זאת, מאחר והדיונים הנוספים אליהם הפנתה ב"כ המאשימה (ת"פ 8159-12-19, ת"פ 26114-04-19 ות"פ 21733-08-19) קבועים לדיון בעיקר לעניין סוגיית הטלת הוצאות, וזאת לאחר שקבעתי בהחלטותי מיום 10/12/20 כי אין לבית משפט זה הסמכות להורות על מתן צו עשה, ובשים לב לכך שבתיק זה לא עתרה ב"כ הנאשם להטלת הוצאות - לא מצאתי כי קיימת הצדקה לקבל עתירה זו.

המסגרת הנורמטיבית

6. סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"), קובע כי "לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן-

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

7. בפרשת יפת, ע"פ 2910/94 יפת נגד מדינת ישראל (28/02/96), נקלטה לראשונה טענת ההגנה מן הצדק כאמצעי הגנה מפני התעמרות מצד הרשויות כלפי נחקרים ונאשמים ונקבע בה מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות".

בהמשך הורחבה הדוקטרינה ונקבע בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ' (31/03/05), מבחן גמיש יותר לקבלתה - מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות". בפסק דין זה נקבע מבחן תלת שלבי לקבלת ההגנה - בשלב הראשון, בחינת הפגם ועוצמתו, בשלב השני, בחינה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגמים, יש בו משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות, ובשלב השלישי, בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך.

במסגרת תיקון 51 לחסד"פ נקלטה דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" לספר החוקים, ובהתאם להוראת סעיף 149(10) לחסד"פ נקבע כי ככל שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, אזי תתקבל הטענה. על הגנה זו חל סעיף 150 לחסד"פ, לפיו משנתקבלה טענה מקדמית - רשאי בית המשפט לתקן את כתב האישום או לבטלו.

8. כמו כן, ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נגד ורדי (31/10/18) (להלן: "רע"פ ורדי") קבע בית המשפט העליון כי "דוקטרינת ההגנה מן הצדק ככלל, והטענה לאכיפה מפלה בפרט - אינן מוגבלות בקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות..." עם זאת, צוין כי "יש להעניק משקל בשלב השני גם לעובדה כי הרשות פעלה בתום-לב, ללא מניע פסול, או כוונת זדון. מטבע הדברים, התוצאה תהא שרק מקרים נדירים וחריגים בהם נטענה טענה לאכיפה מפלה שאיננה תוצאה של כוונת זדון יקימו לנאשם הגנה מן הצדק".

זאת ועוד, ברע"פ 1201/12 קטיעי נגד מדינת ישראל (09/01/14) נקבע כי "הבחינה האם המצב המשפטי עומד בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית מופנית לא רק כלפי התנהלות התביעה אלא גם רשויות אחרות, ואף גורמים אחרים המשפיעים על ההליך הפלילי".

מן הכלל אל הפרט

9. בהעדר התנגדות מטעם המאשימה, הופנה הנאשם בתחילת חודש פברואר 2020 לבדיקה פסיכיאטרית לצורך בחינת אחריותו וכשירותו לעמוד לדין, ודיון המשך לצורך קבלת חוות הדעת נקבע ליום 27/05/20.

עם זאת, לאור התפרצות נגיף הקורונה והיעדר חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי - נדחה מועד הדיון ליום 30/09/20 וניתנה ארכה להגשת חוות הדעת עד ליום 27/09/20. כמו כן, לאור השבתת מערכת החינוך ולבקשת ב"כ הנאשם - נדחה מועד הדיון בשנית ליום 09/12/20 והובהר כי חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי תוגש עד ליום 03/12/20.

דהיינו, בסופו של יום היה על הפסיכיאטר המחוזי להגיש את חוות הדעת בחלוף 10 חודשים ממועד הפניית הנאשם לקבלת חוות הדעת.

ביום 29/11/20 התקבלה הודעה מטעם הפסיכיאטר המחוזי לפיה מפאת עומס עבודה ומגבלת כוח אדם, ומאחר והמעריך הפסיכיאטרי בבתי החולים ברזילי וסורוקה מסרבים לבצע את חוות הדעת המופנות אליו - חל עיכוב קשה, ומשכך יוזמן הנאשם לבדיקה רק ליום 31/08/21.

דהיינו, לאחר שניתנו לפסיכיאטר המחוזי כ- 10 חודשים לצורך הכנת חוות הדעת, הוא ביקש דחייה נוספת של כ- 8 חודשים לצורך הכנת חוות הדעת.

עם זאת, ב- 22/12/20 שלח הפסיכיאטר המחוזי הודעה ולפיה הצליח להקדים את בדיקת הנאשם ליום 16/2/21. דהיינו, בדיקתו של הנאשם עתידה להיערך בחלוף כשנה ממועד הפנייתו הראשונית לקבלת חוות הדעת.

לכל בר דעת ברור כי גם 12 חודשים הם פרק זמן לא סביר לצורך הכנת חוות הדעת, וזאת גם אם קיים עומס עבודה חריג בלשכת הפסיכיאטר המחוזי מכל סיבה שהיא.

10. במבחן התלת שלבי ל"בחינת הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות" אשר נקבע בפרשת בורוביץ, מהמפורט לעיל עולה כי לא רק שקיים פגם - דחיית מועד מתן חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם, אלא כי עוצמת הפגם גבוהה ביותר בשים לב למשך תקופת הדחייה - כ- 12 חודשים ממועד שליחת הנאשם לבדיקה ועד לתאריכה המיועד, בחודש פברואר 2021, וזאת על אף החלטותיו של מותב זה.

אני דוחה טענת ב"כ המאשימה לפיה מצב החירום הקיים בארץ בעקבות התפשטות נגיף הקורונה הוא גורם משמעותי במשך תקופת הדחייה לצורך קבלת חוות דעת פסיכיאטרית, וזאת בשים לב לכך שהפסיכיאטר המחוזי עצמו לא טען כי זהו הגורם לעיכוב, אלא טען כי העיכוב נובע מסירובם של בתי החולים לבצע בדיקות פסיכיאטריות אשר לו הסמכות להעביר לטיפולם.

11. פגם זה איננו טכני במהותו, אלא פוגע באופן משמעותי באפשרות לקיום משפט הוגן לנאשם.

כידוע, כשם שהציבור זכאי לתבוע העמדה לדין של עבריינים והענשתם, על החברה בכלל ובתי המשפט בפרט לאפשר לנאשם משפט הוגן. חלק אינהרנטי מקיום משפט הוגן הוא קיומו של הליך יעיל שמתנהל תוך פרק זמן סביר ונראה כי עיקרון זה קיבל משנה תוקף עם חקיקת **חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**.

[ראו: ע"פ 125/74 מירום נגד מדינת ישראל (11/09/75) ובג"צ 6972/96 התנועה לאיכות השלטון נגד היועץ המשפטי לממשלה (09/06/97), סעיפים 18-21].

ודוק, מעבר לחובה של כל אדם לקיים החלטות בית המשפט, בעניינו של הפסיכיאטר המחוזי, שתפקידו נקבע **בחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א - 1991 (להלן: "חוק טיפול בחולי נפש")** ובהתאם להוראת **סעיף 1** לחוק זה הוא מהווה פסיכיאטר בשירות המדינה - חלה עליו אף החובה לבצע את תפקידו באופן סביר ותוך פרק זמן הגיוני.

מעבר לאמור, ברי כי התמשכות ההליך דווקא בעניינם של נאשמים המופנים לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית בשל קיומו של רקע נפשי, יש בו משום עיוות דין משמעותי. זכותו של מי שנאשם על ידי מדינת ישראל בביצוע עבירה פלילית לניהול יעיל והוגן של ההליך, בין היתר, בשל הקושי והמצוקה הנגרמים למי שעומד לדין פלילי. על אחת כמה וכמה כשעסקינן בנאשמים בעלי רקע נפשי, אשר ברי כי התמשכות ההליך וקיומו של כתב אישום פלילי כנגדם, גורמים לעינוי דין משמעותי עבורם.

בעניין זה אציין כי עיוות הדין נגרם לא רק לנאשם עצמו אלא גם לנפגעת העבירה, שגם האינטרס שלה הוא שההליך יתנהל באופן יעיל ומהיר.

12. עם זאת, כאמור, במקרה זה לא הוגש לעיוני כל מסמך המעיד על רקע נפשי קודם כך שאין בידי מידע מספיק במקרה קונקרטי זה מהו מצבו הנפשי של הנאשם ומהי מידת הפגיעה בו בשל התמשכות ההליך.

13. עוד יש לציין כי קיימת משמעות למועד ביצוע הבדיקה הפסיכיאטרית הנעשית לנאשמים באשר לשאלת האחריות, ובדיקה הנעשית בסמוך ככל הניתן למועד האירועים נשוא כתבי האישום - יש בה כדי לתת אינדיקציה טובה יותר למצבם הנפשי של הנאשמים באותה העת. ככל שחולף זמן ארוך יותר ממועד ביצוע העבירה ועד קיומה של בדיקה פסיכיאטרית, ישנו קושי לקבל תמונה ברורה על המצב הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה, ובכך יש להגביר את החשש לעיוות דין ולניהול משפט שלא יעשה צדק.

בית המשפט שב ומבהיר כי נאשמים ככלל, ובפרט נאשמים אשר מצבם הנפשי מורכב מלכתחילה ומשכך מופנים לבדיקת הפסיכיאטר המחוזי - לא צריכים להינזק ממחלוקות פנימיות במשרד הבריאות, וסכסוך פנימי לא צריך להתנהל על גבם ולהוביל לסחבת כה משמעותית אשר מובילה לאי קידום ההליך המשפטי בעניינם באופן שמהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות.

14. מהמפורט שוכנעתי כי אף לשאלה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגם, יש משום פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות - התשובה היא חיובית.

15. משקבעתי כאמור, אעבור לשלב השלישי - בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, לבין הפגמים שנפלו בהליך.

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירת תקיפה סתם - בן זוג, עבירת ניסיון לתקיפת סתם - בן זוג, ועבירת כליות שוא, כמפורט לעיל. נסיבות ביצוע העבירות לכאורה אמנם אינן מהרף החמור של העבירות אך אינן קלות כלל וכלל, וזאת נוכח העובדה כי הנאשם תקף את בת זוגו, בתוך ביתם המשותף, ואף נעל אותה למשך מספר דקות, באופן שמעיד על כך שלא מדובר באירוע רגעי אלא באירוע מתמשך. משכך, ניתן לקבוע כי הפגיעה בערכים המוגנים איננה מצויה ברף הנמוך.

כאמור לעיל, לא הוגש כל מסמך מטעם ההגנה המעיד על מצבו הנפשי של הנאשם אשר יכול היה לשפוך אור על נסיבות ביצוע העבירה, או ליתן מידע אשר יעיד על הפחתה במידת המסוכנות מצד הנאשם, או להפחתה באינטרס הציבורי שבניהול ההליך בעת הזו.

כאמור לעיל וכפי שעולה מרע"פ ורדי, על אף שדוקטרינת ההגנה מן הצדק אינה מוגבלת בקיומו של מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות, יש ליתן משקל אף לעובדה כי העיכוב בקיום הבדיקות ומתן חוות הדעת איננו נובע מהתנהגות מכוונת של הפסיכיאטר המחוזי, אלא מקושי אובייקטיבי בניהול שנוצר במחוז דרום בכלל ובמרחב לכיש בפרט.

לאור האמור, ועל אף שאין ספק כי נגרם עינוי דין לנאשם בדחייה הממושכת שבמתן חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו, כמפורט לעיל, באיזון בין השיקולים השונים, שוכנעתי כי לעת הזו לא ניתן להורות על ביטול כתב האישום כנגדו.

עם זאת, מובהר כי ככל שתבקש דחייה נוספת במתן חוות הדעת - יתכן שנקודת האיזון תשתנה בעתיד.

16. לאור כל המפורט בהרחבה לעיל, באיזון כלל השיקולים, האינטרסים והערכים, אל מול הפגמים שנפלו בהליך - שוכנעתי כי מקרה זה איננו מצוי במסגרת המקרים החריגים בהם קיומו של פגם המהווה פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות, על אף שאיננו תוצאה של כוונת זדון - יוביל לביטול כתב האישום התלוי ועומד כנגד הנאשם.

18. משכך, אני דוחה את בקשת ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום.

19. ההחלטה תומצא לב"כ הצדדים וללשכת הפסיכיאטר המחוזי.

20. בשים לב למועד בדיקתו העדכני של הנאשם אני דוחה הדין ליום 10/3/21 שעה 09:30.

חוות הדעת תוגש עד יום 7/3/21.

ב"כ הנאשם תוודא התייצבות הנאשם לבדיקה בלשכת הפסיכיאטר המחוזי בבאר שבע ביום 16/2/21 שעה 10:00.

ניתנה היום, ט' טבת תשפ"א, 24 דצמבר 2020, בהעדר
הצדדים.